

Venstrefløjter og samtaledemokrati

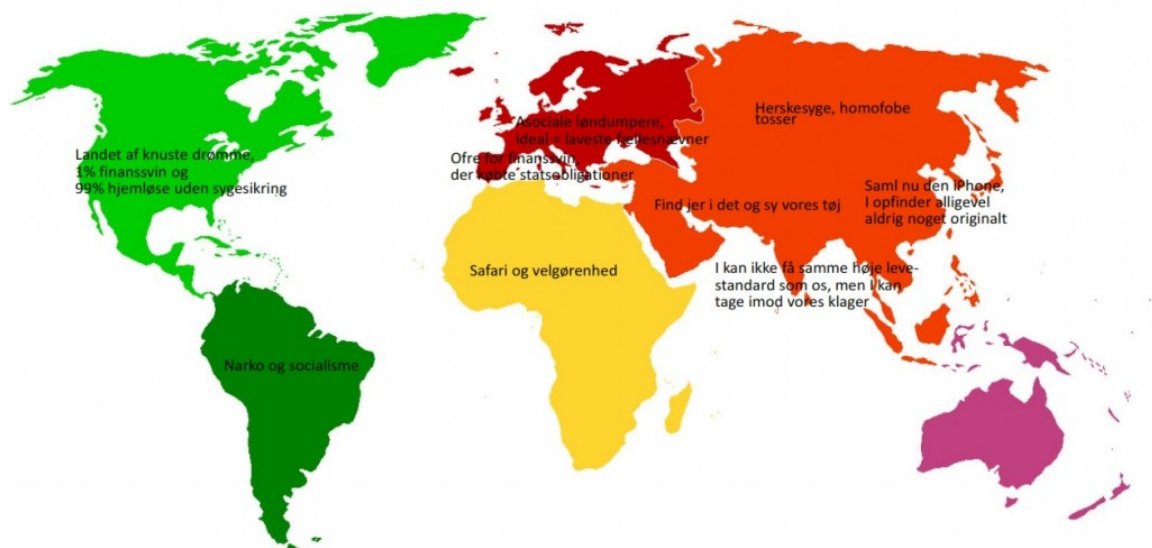
Når jeg hører aktivisternes fløjter på 1. maj, forstår jeg dem på den ene side udmærket. Hvorfor egentlig tale, når ikke der lyttes. På den anden side finder jeg dem infantile og latterlige. De er latterlige som børn, der plager livet af deres forældre. På den tredje side opfører politikerne sig som forældre, der uden nærmere omtanke lover deres krævende poter, at de kan få alt, hvad de peger på og dertil et rent miljø og et lykkeligt liv.

Det hele koster gratis – det var der i hvert fald en del politikere, der sagde op til valget i 2011. Gadelys, varme hænder, velfærdsrobotter, lækker lydløs asfalt, kloaker i den rigtige størrelse, daginstitutioner, fritidstilbud, kræftbehandling, insulin og hjerteoperationer, metro, skolereform og specialtilbud, letbane og bedre psykiatri, el-busser og betalingsringe, vindmøller og medier via døgnåbne biblioteker.

Vi kan få det hele og alle skal ha' (undtaget dem fra Polen og Rumænien af), og siger man noget andet, er man velfærdsslagter. Og dem fra andre lande i Europa, end det der er dansk, er løndumpende, asocialister på vej mod laveste fællesnævner. Og skulle man være født endnu længere væk må man finde sig i vilkårene, bide tænderne sammen, få syet tøjet til os og se at få samlet de iPhones vores børn skal have i julegave eller tage imod vores klager over manglende service i de internationalt selskaber.

Så var det, at en eller anden gammel debat fra efterkrigstiden fandt vej fra det bagerste af hovedet. En gammel diskussion om demokratiets væsen. Den mellem Hal Koch og Alf Ross. Om samtalen og metoden. Hvad blev der af samtalen. Og hvad var det, vi skulle med den. Det var noget med at demokratiet som

metode – det at vi fra tid til anden kan sætte kryds på en stemmeseddel – ikke havde forhindret tyrannerne i at vinde terræn og magt, og at vi derfor var nødt til konstant at holde samtalen ved lige for sammen at vurdere og diskutere den politiske udvikling.

Det fordomsfulde verdenskort. Er det sådan, vi efterhånden ser verden fra fløjtelandet Danmark. En verden befolket af danskere, parasitter og tjenere.

Der var engang, hvor man diskuterede demokratiets form, indretning og væsen. Hvor man gjorde andet end sig selv og sine egne krav gældende. Eller er jeg bare en nostalgisk kulturpessimist. Uanset hvad, synes jeg nok, der kan være grund til lige at overveje samtaleens muligheder – eller rettere de mulige konsekvenser af ikke-samtalen, af fløjterne, råbekoret og de med-sig-selv-talende politikere bag Christiansborgs tykke mure og fladskærmens magiske glas.

Det er en kendt sag, at diktatorer har det med at rage til sig. For paranoia og enhver pris og på alle andres bekostning. Og vidste man det ikke kan man opdatere sig i artiklen [Diktatorer og blodguld](#). Heri fortælles det, at vi alle har en lille potentiel bedrevidende diktator boende i os, og det, denne lille besserwizzer ønsker sig allermost, er at få ret; ikke at blive modsagt. Hvis man bare holder sin kæft og giver ham ret i alt, så vokser han og bliver stor og alfaderlig. Så

stor og alfaderlig, at han skal have et kæmpe palads, luftbårne transportmidler og fri adgang til hvad som helst. Nå ja, og så deler man rundhåndet ud til diverse kammerater.

Hvis ikke, vi fra tid til anden modsiges, bliver vi til små megalomane diktatorer. Hvis vi altid omgiver os med folk, der mener det samme som os selv, bliver vi mere og mere rabiater. Hvis vi altid render rundt blandt ligesindede, får vi samme vokabular og bliver fremmede for de skævsindede. Man får tunnelsyn. Det er det, der sker i fagmiljøer og ekspertmiljøer.

Da formanden for Folkehøjskolernes Forening, Helga Kolby Kristiansen for ikke så længe siden gjorde en socialminister (det var Annette Vilhelmsen) opmærksom på, at Højskolerne er rimeligt gode til at skabe mønsterbrydere og hjælpe til med at bryde den sociale arv og sådan, svarede ministeren – altså socialministeren – høfligt tilbage, at højskolerne ikke var hendes område. Tak for snakken!

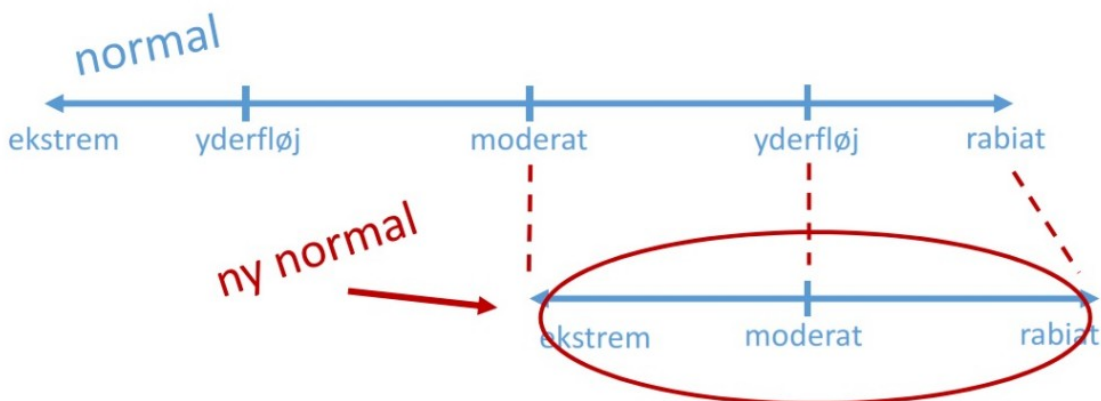
For at undgå tunnelsyn eller det, der er værre, kan man sige, at det er ens forbandede demokratiske pligt at lade sine holdninger udfordre og at kende til modpartens argumenter – og verdenssyn. Følgelig kan man også sige, at det ens forbandede demokratiske pligt at udfordre modpartens holdninger og perspektiv på sagerne og verden. Men man kan jo drikke nogle forbandede øl, mens man udfordrer den anden og sig selv. Og i øvrigt inviterer den tredje med i fællesskabet omkring samtalen. Det er nemlig i alles interesse, at ingen Kim Jong-Un, Breivik eller Bin Laden får lov at sidde isoleret og udvikle deres helt egne paranoide universer og forestillinger om politiske virkemidler.

Det falder i øvrigt fint i tråd med Folkehøjskolernes formål: livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse.

Konsekvenserne af selvvalgt (eller pålagt) ikke-oplysning kan måske illustreres med ekstremismebarometeret, hvor vi

forestiller os et spektrum af holdninger fra moderate, sammensatte og nuancerede holdninger på midten over yderfløje (som måske griber til fløjter) til de helt ekstreme og rabiate holdninger (som bakkes op med vold). Skemaet kan selvfølgelig dække over ethvert holdnings-, teori-, fagfælleskab eller fangruppe.

EKSTREMISMEBAROMETER

For at holde diskussionen i det politiske kan man forestille sig en person, der melder sig ind i et politisk parti og derigennem møder en masse ligesindede, flinke mennesker, fakta og teorier tilegnes, der er spændende debatter og man finpudser sine egne holdninger og en identitet dannes og anerkendelse vindes. Det er fedt.

Men der er en fare for at vi i vores nye fællesskab en dag opdager, at vores tidligere forestillinger om, hvad der kunne være normalt at mene rykker sig. Det normale er relativt til de omgivelser, man befinder sig i. Og pludselig har vi rykket os. De holdninger, vi før i tiden anså for gennemsnitlige, normale og moderate ligger nu i det yderste af skalaen og det, man engang opfattede som en yderlig position, befinder sig nu på den nye skalas midte.

Der var engang, vi i den danske mainstreamkultur beundrede polens fagbevægelse Solidaritet og deres kamp mod tyranni. Vi jublede med dem, da Solidaritets formand og frontmand i

frihedskampen, Lech Walesa, som fik Nobelsfredspris og blev præsident. Senere bød vi dem velkomne i EU. Blot for få år siden ville vi ikke drømme om, at generalisere og omtale dem som uhæderlige skattesnydere, løndumpende og dovne mennesker, som kun er ude på, at udnytte det danske velfærdssystem på en sådan måde, at den polske ambassadør må bede os om at styre os. Hvad skete der lige der.

Da Danmark i sin tid fik Grundlov og folkestyre, fik vi noget, vi skulle være fælles om. Selvfølgelig er der grænser for, hvor mange vi kan være solidariske med, og tage vare på egne problemer, men vi kan godt tage højde for andre befolkningers udgangspunkt. Vi har alle brug for at vores holdninger og synspunkter fra tid til andet får et realitetstjek. Og det får de, når vi taler med hinanden, om det, vi hver især, synes er vigtigt. Det er nok værd at huske på.